

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375
2 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO AŠTUNTUOJU¹
SKIRSNIU
ĮSTATYMAS**

2021 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį 2² dalimi:

„2². Bendroji vardinė (nominali) šiluminė galia – visų biomasės kurą deginančių įrenginių nominali šiluminė galia vienoje katilinėje (elektrinėje), neįskaitant kondensacinio dūmų ekonomizerio galios.“

2. Papildyti 2 straipsnį 11¹ dalimi:

„11¹. Biomasės kuras – iš biomasės pagamintas dujinis ir kietasis kuras.“

3. Papildyti 2 straipsnį 35² dalimi:

„35². Miško biomasės pirmoji surinkimo vieta – patalpa ir (ar) teritorija, kuriose ūkinę veiklą vykdančias asmuo laiko, perdirba ir (ar) maišo žaliavas, gautas tiesiogiai iš pirminių miško biomasės gamintojų.“

2 straipsnis. Įstatymo papildymas aštuntuoju¹ skirsniu

Papildyti Įstatymą aštuntuoju¹ skirsniu:

**„AŠTUNTASIS¹ SKIRSNIS
TVARAUS ATSINAUJINANČIŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO
BIOMASĖS KURO GAMYBAI SKATINIMAS IR PLĖTRA**

39¹ straipsnis. Tvaraus atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo biomasės kuro gamybai skatinimas

1. Biomasės kuro atitiktis tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams užtikrinama pagal Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką tarptautinę schemą ir (ar) šio straipsnio 2 dalyje nustatytą savanorišką nacionalinę schemą.

2. Energijos išteklių biržos operatorius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo 18 straipsnio 2 dalimi ir energetikos ministro tvirtinama tvarka, užtikrina atskirų energijos išteklių biržoje prekiaujamų biomasės kuro produktų atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems biomasės kuro tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams ir apskaičiuoja šių biomasės kuro produktų ir lyginamojo iškastinio kuro panaudojimo išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų poveikį.

39² straipsnis. Biomasės kuro tvarumo sistema

1. Ūkinę veiklą vykdančių asmenų, eksploatuojančių biomasės kurą naudojančius elektros energijos, šilumos ir (ar) vėsumos gamybos įrenginius, kurių bendroji vardinė (nominali) šiluminė galia yra lygi 20 MW ir daugiau, kai naudojamas kietasis biomasės kuras, arba 2 MW ir daugiau, kai naudojamas dujinis biomasės

kuras, biomasės kuras turi atitikti šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytus tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus:

1) apskaičiuojant šio įstatymo 1 straipsnio 4 dalyje nustatytą energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių energijos dalį, palyginti su šalies bendruoju galutiniu energijos suvartojimu;

2) vertinant energijos gamintojų atitiktį įpareigojimams naudoti atsinaujinančių išteklių energiją;

3) teikiant finansinę paramą už biomasės kuro naudojimą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose įrenginiuose, kurių statybai ar modernizavimui finansuoti yra pasinaudota ar naudojama Europos Sąjungos finansine parama, Nacionaliniame pažangos plane nustatytus atsinaujinančių energijos išteklių pažangos uždavinius įgyvendinančios nacionalinės plėtros programos finansavimo šaltiniais, valstybės ar savivaldybės dotacija ar subsidija arba kurių pagaminta elektros energija yra remiama viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšomis ir (ar) atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui skatinti taikomomis fiksuoto tarifo priemonėmis, naudojamas biomasės kuras privalo atitikti šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytus tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus.

3. Ūkinę veiklą vykdančys asmenys, siekiantys užtikrinti biomasės kuro atitiktį tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams, nurodytiems šio įstatymo 39³ straipsnyje, privalo naudoti masės balanso sistemą, kuri atitinka šio įstatymo 37 straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus.

4. Vyriausybės įgaliota institucija turi teisę reikalauti, kad ūkinę veiklą vykdančys asmenys, siekiantys užtikrinti biomasės kuro atitiktį tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams, pagrįstą tiekiamo ir (ar) gaminamo biomasės kuro ar jo gamybai naudotų žaliavų atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams.

5. Perdirbant žaliavų partiją, informacija apie žaliavų partijos tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo charakteristikas tikslinama ir produkcijai priskiriama šio įstatymo 37 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka.

6. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti ūkinę veiklą vykdančys asmenys, biomasės kuro tiekėjai savo interneto svetainėse ir (ar) energijos išteklių biržos operatorius savo informacinėje sistemoje skelbia aktualią informaciją apie naudojamo ir (ar) tiekiamo biomasės kuro kilmės šalį ir pradines žaliavas.

7. Biomasės kuras, pagamintas naudojant atliekas ir liekanas, išskyrus žemės ūkio, akvakultūros, žuvininkystės ir miško kirtimo liekanas, šio straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais įskaitomas, jeigu atitinka šio įstatymo 39³ straipsnio 2 dalyje nustatytus išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus. Atliekos ir liekanos, perdirbamos į produktą, iš kurio gaminamas biomasės kuras, taip pat privalo atitikti šio įstatymo 39³ straipsnio 2 dalyje nustatytus išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus.

8. Biomasės kuras, pagamintas iš atliekų ir liekanų, susidariusių ne miško žemėje, bet žemės ūkio paskirties žemėje, įvertinamas šio straipsnio 1 dalyje numatytais tikslais, kai ūkinę veiklą vykdančys asmenys, energijos išteklių biržos operatorius arba atitinkamos valstybės institucijos yra parengę stebėsenos arba valdymo planus, skirtus veiklos poveikio dirvožemio kokybei ir dirvožemio angliai vertinti. Informacija apie tai, kaip tas poveikis stebimas ir valdomas, pateikiama auditų, numatytų šio įstatymo 39⁴ straipsnyje, ataskaitose.

9. Iš biomasės kuro pagaminta elektros energija šio straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais įskaitoma, jeigu atitinka nors vieną ar daugiau iš šių kriterijų, tai yra ji turi būti pagaminta:

1) įrenginiuose, kurių bendroji vardinė (nominali) šiluminė galia yra mažesnė kaip 50 MW;

2) įrenginiuose, kurių bendroji vardinė (nominali) šiluminė galia yra nuo 50 MW iki 100 MW, taikant didelio naudingumo kogeneracijos technologiją, arba įrenginiuose, kuriuose gaminama tik elektros energija, laikantis su geriausiais prieinamais gamybos būdais siejamo energijos vartojimo efektyvumo lygio, kaip apibrėžta Europos Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/1442;

3) įrenginiuose, kurių bendroji vardinė (nominali) šiluminė galia viršija 100 MW, taikant didelio naudingumo kogeneracijos technologiją, arba įrenginiuose, kuriuose gaminama tik elektros energija, pasiekiant bent 36 procentų grynąją elektros energijos įrenginių efektyvumą;

4) taikant biomasės CO₂ surinkimo ir saugojimo technologiją.

10. Šio straipsnio 9 dalies nuostatos taikomos:

1) įrenginiams, kuriuose elektros energijai gaminti kaip pagrindinis kuras nenaudojamas iškastinis kuras ir juose nėra ekonomiškai efektyvios galimybės taikyti didelio naudingumo kogeneracijos technologijos, vadovaujantis Energetikos įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 10 punktu;

2) įrenginiams, pradėtiems eksploatuoti arba pritaikytiems naudoti biomasės kurą po 2021 m. gruodžio 25 d.

11. Šio straipsnio 9 dalies nuostatos netaikomos:

1) teikiant šio straipsnio 1 dalies 3 punkte numatytą finansinę paramą ne vėliau kaip iki 2021 m. gruodžio 25 d. patvirtintoms paramos schemoms;

2) jeigu elektros energija gaminama įrenginiuose, apie kuriuos privaloma pranešti Europos Komisijai, vadovaujantis tinkamai pagrįsta elektros energijos tiekimo saugumo rizika.

39³ straipsnis. Biomasės kuro tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijai

1. Biomasės kuras šio įstatymo 39² straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais turi atitikti šiame straipsnyje nustatytus tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus, nepaisant to, kurioje šalyje užauginta (gauta) žaliava jam gaminti, ir (ar) biomasės geografinės kilmės.

2. Išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, susidarančių dėl biomasės kuro naudojimo, kiekis, palyginti su išmetamųjų dujų, susidarančių dėl iškastinio kuro naudojimo, kiekiu, turi sumažėti mažiausiai 70 procentų, kai elektros energija, šilumos ir vėsumos energija pagaminta įrenginiuose, kurie naudoja biomasės kurą ir kurie pradėti eksploatuoti nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d., ir mažiausiai 80 procentų – įrenginiuose, kurie pradėti eksploatuoti nuo 2026 m. sausio 1 d. Šioje dalyje nurodytas išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas dėl biomasės kuro naudojimo šilumos, vėsumos ir elektros energijos gamybos įrenginiuose apskaičiuojamas aplinkos ministro nustatyta tvarka.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijai netaikomi elektros energijai, šilumai ir vėsumai, gaminamoms iš komunalinių atliekų.

4. Biomasės kuras neturi būti pagamintas iš žaliavų, nurodytų šio įstatymo 38 straipsnio 4, 5 ir 7 dalyse, ir privalo būti gaminamas laikantis šio įstatymo 38 straipsnio 8–12 dalyse nustatytų kriterijų.

39⁴ straipsnis. Biomasės kuro atitikties tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams užtikrinimas

1. Biomasės kuro atitiktis tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams užtikrinama pagal Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką tarptautinę schemą ir (ar) savanorišką nacionalinę schemą.

2. Ūkinę veiklą vykdančys asmenys, siekiantys gauti savanorišką tarptautinį sertifikatą, kuriuo patvirtinama biomasės kuro ar biomasės kuro žaliavų gamybos atitiktis tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams, nurodytiems šio įstatymo 39³ straipsnyje, kreipiasi į sertifikavimo įmonę, kuri atlieka sertifikavimą pagal Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką tarptautinę schemą. Ūkinę veiklą vykdančys asmenys sertifikavimo įmonei teikia informaciją ir duomenis apie atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems kriterijams.

3. Sertifikavimo įmonė atlieka ūkinę veiklą vykdančių asmenų nepriklausomą auditą ir išduoda sertifikatą arba pateikia motyvuotą atsisakymą jį išduoti. Sertifikavimo įmonė kiekvienais metais atlieka ūkinę veiklą vykdančių asmenų, turinčių sertifikatą, kuriuo patvirtinama biomasės kuro ar biomasės kuro žaliavų gamybos atitiktis šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams, auditą. Leidžiama atlikti biomasės kuro gamybos iš miško biomasės vidaus auditą arba antrosios šalies auditą iki miško biomasės pirmosios surinkimo vietos, siekiant įvertinti atitiktį šio įstatymo 37 straipsnio 8 ir 10 dalyse nurodytiems kriterijams, taikomiems miško biomasei. Audito metu patikrinama, ar ūkinę veiklą vykdančio asmens naudojamos sistemos yra tikslios, patikimos ir apsaugotos nuo klastojimo, užtikrinant, kad medžiagos nebūtų tikslingai pakeistos ar išmestos, kad žaliavos ir kuro partija arba jos dalis galėtų tapti atliekomis ar liekanomis. Audito metu įvertinamas ėminių dažnumas, metodika ir duomenų patikimumas.

4. Savanoriškai nacionalinei schemai įgyvendinti:

1) energijos išteklių biržos operatorius parengia energijos išteklių biržoje prekiaujamo biomasės kuro atitikties tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams tvarką, derina šią tvarką su suinteresuotomis institucijomis ir teikia ją tvirtinti Energetikos ministerijai;

2) pagal šio straipsnio 4 dalies 1 punkte nustatytą tvarką energijos išteklių biržos operatorius rengia metinę ataskaitą ir pagal parengtą ataskaitą bei operatoriaus pateiktą informaciją ir duomenis auditorius ar audito įmonė atlieka pateiktos informacijos ir duomenų nepriklausomą auditą;

3) audito metu patikrinama, ar energijos išteklių biržos operatoriaus naudojamos sistemos yra tikslios, patikimos, apsaugotos nuo klastojimo, užtikrinant, kad medžiagos nebūtų tikslingai pakeistos ar išmestos, kad žaliavos ir kuro partija arba jos dalis galėtų tapti atliekomis ar liekanomis, taip pat įvertinamas ėminių dažnumas, metodika ir duomenų patikimumas, kiti šiam auditui aktualūs veiksniai;

4) biomasės kuro gamybai iš miško biomasės iki miško biomasės pirmosios surinkimo vietos energijos išteklių biržos operatorius turi teisę pats patikrinti biomasės kuro gamintojo pateiktus duomenis arba vadovautis biomasės kuro gamintojo pateikta deklaracija ar atliktu auditu;

5) šioje dalyje nustatytoms funkcijoms atlikti energijos išteklių biržos operatorius turi teisę pagal duomenų teikimo sutartis gauti informaciją iš Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos, valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos ir (ar) valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenų bazių.

5. Energijos išteklių biržos operatorius, tikrindamas savanorišką nacionalinę schemą naudojančių ūkinę veiklą vykdančių asmenų pateiktus duomenis, turi teisę:

1) informuoti ūkinę veiklą vykdančių asmenį apie neteisingus ar ne laiku pateiktus duomenis;

2) įpareigoti ūkinę veiklą vykdančių asmenį per nustatytą terminą pašalinti nustatytus pažeidimus;

3) įpareigoti ūkinę veiklą vykdančių asmenį atlikti pateiktų duomenų nepriklausomą auditą šio straipsnio 4 dalies 1 punkte nustatytoje tvarkoje nurodytais atvejais.

6. Energijos išteklių biržos operatorius, įgyvendinantis savanorišką nacionalinę schemą, turi teisę siekti gauti savanorišką tarptautinį sertifikatą šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta tvarka.

7. Ūkinę veiklą vykdančys asmenys ar energijos išteklių biržos operatorius, atskirai nurodydamas kiekvieno ūkinę veiklą vykdančio asmens energijos išteklių biržoje pirktų ir parduoto biomasės kuro kiekius ir jo atitiktį tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams, iki kiekvienų metų balandžio 30 dienos pateikia informaciją Lietuvos energetikos agentūrai. Lietuvos energetikos agentūra apibendrintą informaciją kiekvienais metais teikia Europos Komisijai.

8. Lietuvos energetikos agentūra nereikalauja, kad asmuo ar energijos išteklių operatorius pateiktų papildomų įrodymų, kad nustatyti kriterijai biomasės kurui yra įvykdyti, jeigu ūkinę veiklą vykdančias asmuo ar energijos išteklių biržos operatorius pateikia įrodymų ar duomenų, gautų pagal Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką tarptautinę schemą ar pagal Europos Sąjungos su užsienio valstybėmis sudarytą dvišalį ar daugiašalį susitarimą, kuriame susitariama dėl tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijų, ir Europos Komisija priima sprendimą, kad tokiu susitarimu įrodoma iš atitinkamose šalyse išaugintų (gautų) žaliavų pagaminto biomasės kuro atitiktis tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams, arba pagal Europos Komisijos sprendimu pripažintą savanorišką nacionalinę schemą, kiek toks Europos Komisijos sprendimas yra taikomas, arba duomenis pagal savanorišką nacionalinę schemą pateikia energijos išteklių biržos operatorius.

9. Lietuvos energetikos agentūros prašymu sertifikavimo įmonės arba šio straipsnio 4 dalies 2 punkte ir 5 dalies 3 punkte nurodyta audito įmonė ar auditorius privalo pateikti nepriklausomo audito ataskaitą ir informaciją, kuriomis remiantis ūkinę veiklą vykdančiam asmeniui ar energijos išteklių biržos operatoriui išduotas savanoriškas tarptautinis sertifikatas ir (ar) atliktas duomenų auditas, patvirtinantis atitiktį šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytiems tvarumo ir išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijams. Jeigu Lietuvos energetikos agentūra nustato, kad nepriklausomo audito ataskaitoje pateikti duomenys ar informacija neatitinka šio įstatymo 39³ straipsnyje nustatytų kriterijų, ji nedelsdama informuoja Europos Komisiją ir savanorišką tarptautinę schemą ar savanorišką nacionalinę schemą administruojantį subjektą apie nustatytas neatitiktis.“

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2022 m. gegužės 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos energetikos ministras, Lietuvos Respublikos aplinkos ministras ir Valstybinė energetikos reguliavimo taryba iki 2022 m. balandžio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Respublikos Prezidentas